

Onderzoeksprotocol

Rekenkamer Oost-Nederland

Onderzoeksprotocol

Rekenkamer Oost-Nederland

Deventer, november 2019

0 – Kaders voor dit protocol

- a. De provinciewet en dan met name de artikelen 79, 183, 185a en 186.
- b. De Algemene Verordening Gegevensbescherming, nader uitgewerkt in de privacyverklaring zoals opgenomen op de website van de Rekenkamer.
- c. De protocollen behandeling Rekenkamerrapporten van Provinciale Staten van Gelderland en Overijssel.

1 – Opstellen onderzoeksprogramma

- a. Ten behoeve van het opstellen van het onderzoeksprogramma is de Rekenkamer permanent bezig met onderwerporientatie. De bronnen daarvoor kunnen onder andere zijn:
 - de financiële stukken van de aangesloten provincies (zoals de programmabegroting, productenraming, perspectiefnota, voorjaarsnota, najaarsnota, jaarverslag, jaarrekening, productenrekening, accountantsverklaring van de externe accountant incl. managementletter (bedoeld voor de directie) en boardletter (bedoeld voor GS);
 - de onderzoeksprogramma's van Gedeputeerde Staten;
 - de onderzoeksprogramma's van de Statencommissies;
 - de reguliere Statenvoorstellen;
 - de afdelingsplannen of werkplannen (waarin de voorgenomen evaluaties van het management staan);
 - de gesprekken die het bestuur van de Rekenkamer voert met belanghebbenden en betrokkenen, waaronder de Statenfracties;
 - de ambtelijke contacten (die door de secretaris-directeur en de onderzoeksorganisatie worden onderhouden);
 - de bestuurlijke contacten (die door de secretaris-directeur, het bestuur en de onderzoeksorganisatie worden onderhouden);
 - de contacten van de Rekenkamer met het maatschappelijke veld, de burgers en de media.
- b. De Rekenkamer nodigt elk jaar Provinciale Staten uit om onderzoeksonderwerpen aan te dragen.
- c. Op basis van de onderwerpselectie wordt een groslijst van onderzoekswaardige onderwerpen opgesteld.
- d. Om een weloverwogen keuze te maken hanteert de Rekenkamer criteria (maatschappelijk en financieel belang, opportuniteit en passendheid) voor de selectie van onderwerpen.
- e. Het bestuur van de Rekenkamer bepaalt voor welke onderzoeken uit de groslijst een startnotitie wordt uitgewerkt. Deze startnotitie wordt door de onderzoeksorganisatie opgesteld.
- f. Voor het opstellen van de startnotitie zal ook de kennis van de provinciale organisatie worden benut, de provinciesecretaris zal hiervan op de hoogte worden gebracht en een contactpersoon aanwijzen.
- g. Een startnotitie omvat in ieder geval een beleidsschets en de indicaties voor een in te stellen Rekenkameronderzoek.
- h. De beleidsschets en de indicaties dienen in eerste instantie voor het bestuur van de Rekenkamer om vast te stellen of het zinvol is om het onderzoek op

te nemen in het onderzoeksprogramma en is voorzien van een eerste schets om de onderzoeksvragen vast te stellen.

- i. De startnotitie wordt ter accordering voorgelegd aan het bestuur van de Rekenkamer.
- j. De Rekenkamer houdt bij haar werkzaamheden rekening met de onderzoeken die zijn of worden ingesteld door het college (artikel 217a, PW), de rekeningcommissie en de externe accountant, en overlegt hierover.
- k. Het bestuur van de Rekenkamer maakt in november een overzicht van onderzoekswaardige onderwerpen.
- l. Het bestuur van de Rekenkamer besluit uiterlijk in december over het onderzoeksprogramma voor het komende jaar.
- m. Het bestuur van de Rekenkamer stuurt uiterlijk in december het vastgestelde onderzoeksprogramma naar Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten waarbij Provinciale Staten in de gelegenheid worden gesteld een zienswijze te geven.
- n. In de loop van het jaar kan het onderzoeksprogramma bijgesteld worden.

2 – Opstellen en aankondigen onderzoeksplan

- a. Na vaststelling van het onderzoeksprogramma door het bestuur van de Rekenkamer wordt voor de daarin opgenomen onderwerpen een concept onderzoeksplan opgesteld. Hierin wordt de probleemstelling en het toetsingskader nader geformuleerd en wordt ingegaan op uitvoeringsaspecten van het onderzoek. Het conceptonderzoeksplan wordt besproken met de contactpersoon (zie art. 1f.).
- b. De Rekenkamer organiseert een startbijeenkomst met leden van PS waarin wordt gesproken over de focus en diepgang van het onderzoek. De Rekenkamer kan eventueel leden van GS betrekken bij het opstellen van een onderzoeksplan.
- c. Indien het onderzoek betrekking heeft op instellingen zoals bedoeld in artikel 185 Provinciewet dan kan de Rekenkamer vertegenwoordigers van deze instelling(en) betrekken bij het opstellen van een onderzoeksplan.
- d. Mede op basis van deze reactie(s) en met oog voor haar onafhankelijke positie zal het bestuur het onderzoeksplan en persbericht definitief vaststellen.
- e. Het onderzoeksplan wordt toegezonden aan PS, in afschrift aan GS en de provinciesecretaris.

3 – Uitvoeren onderzoek

- a. Voor de feitelijke start van het onderzoek wordt een startbijeenkomst georganiseerd rondom het onderzoeksplan. Provinciale ambtenaren en eventuele overige betrokkenen die naar verwachting met het onderzoek te maken krijgen worden geïnformeerd en worden in de gelegenheid gesteld om vragen te stellen en om opmerkingen mee te geven.
- b. De Rekenkamer heeft krachtens de Provinciewet recht op alle informatie voor zover zij dat ter vervulling van haar taak nodig acht.

- c. Tijdens de uitvoering van het onderzoek kunnen zowel personen op ambtelijk en bestuurlijk niveau binnen de provincie als derden worden geïnterviewd.
- d. Indien het onderzoek betrekking heeft op instellingen zoals bedoeld in artikel 185 Provinciewet kunnen bestuurders en medewerkers van deze instelling worden geïnterviewd.
- e. Van de door de Rekenkamer afgenomen interviews ten bate van het onderzoek wordt een conceptverslag opgesteld. Dit conceptverslag wordt ter accordering voorgelegd aan de geïnterviewde.
- f. Het bestuur van de Rekenkamer wordt over de voortgang van het onderzoek geïnformeerd door de onderzoeksorganisatie.
- g. Het bestuur wijst één van de bestuursleden aan als lid-rapporteur, wat inhoudt dat de onderzoeksorganisatie van de Rekenkamer een beroep op het bestuurslid kan doen voor vragen, aanwijzingen en tussentijdse gesprekken met het ambtelijke en bestuurlijke kader bij de aangesloten provincies.
- h. Het bestuur van de Rekenkamer kan besluiten om, onder regie en verantwoordelijkheid van de Rekenkamer, de uitvoering van het onderzoek (deels) uit te besteden aan externe onderzoekers.

4 – Ambtelijk hoor en wederhoor

- a. De feitelijke bevindingen van het onderzoek worden door de Rekenkamer vastgelegd in de nota van bevindingen (exclusief conclusies en aanbevelingen). De secretaris-directeur van de Rekenkamer legt het bestuur van de Rekenkamer de concept nota van bevindingen voor. De bij het onderzoek betrokken onderzoeker(s) is/zijn in principe bij de bespreking van het concept aanwezig.
- b. Het bestuur van de Rekenkamer geeft de nota van bevindingen vrij voor ambtelijk hoor en wederhoor. Zo nodig geeft het bestuur van de Rekenkamer een aantal aandachtspunten mee. De nota van bevindingen zal door de secretaris-directeur naar de provincie-secretaris worden gestuurd voor ambtelijk hoor en wederhoor. Indien het onderzoek in belangrijke mate betrekking heeft op instellingen zoals bedoeld in artikel 185 Provinciewet dan ontvangen zij (delen van) de nota van bevindingen voor ambtelijk hoor en wederhoor. De nota van bevindingen is dan nog vertrouwelijk en dus niet openbaar. Voor ambtelijk hoor en wederhoor geldt een termijn van maximaal vijftien werkdagen, tenzij vooraf andere afspraken worden gemaakt.
- c. Zo mogelijk wordt in een gesprek tussen Rekenkamer en ambtelijk betrokkenen de ambtelijke reactie besproken en geeft de Rekenkamer aan op welke wijze zij de reactie zal verwerken.
- d. De secretaris-directeur van de Rekenkamer informeert het bestuur van de Rekenkamer over de resultaten van het ambtelijk hoor en wederhoor. De secretaris-directeur van de Rekenkamer doet, bij majeure wijzigingen, voorstellen voor wijziging van de nota van bevindingen aan het bestuur.

5 – Opstellen eindrapport

- a. Na het ambtelijk hoor en wederhoor wordt de concept bestuurlijke nota met conclusies en aanbevelingen geschreven. De conclusies en aanbevelingen kunnen ook betrekking hebben op instellingen zoals bedoeld in artikel 185 Provinciewet. Tevens wordt door de onderzoeksorganisatie een concept persbericht opgesteld en voorgelegd aan het bestuur van de Rekenkamer.
- b. De concept bestuurlijke nota wordt aan het bestuur van de Rekenkamer voorgelegd ter vaststelling. De bij het onderzoek betrokken onderzoeker(s) is/zijn in principe bij de bespreking van de bestuurlijke nota aanwezig.
- c. De vastgestelde bestuurlijke nota wordt vrijgegeven voor bestuurlijk hoor en wederhoor (Gelderland), danwel publicatie (Overijssel).

6 – Bestuurlijk hoor en wederhoor Gelderland

- a. De secretaris-directeur zendt de bestuurlijke nota namens het bestuur van de Rekenkamer voor bestuurlijk hoor en wederhoor - via de provinciesecretaris - aan het college van GS van Gelderland. Voor de volledigheid wordt de nota van bevindingen meegestuurd.
- b. Indien de bestuurlijke nota conclusies en aanbevelingen bevat die geadresseerd zijn aan instellingen zoals bedoeld in artikel 185 Provinciewet, worden de verantwoordelijk bestuurders van deze instellingen om een reactie gevraagd door de Rekenkamer.
- c. Voor bestuurlijk hoor en wederhoor geldt een termijn van vijftien werkdagen, tenzij vooraf andere afspraken worden gemaakt.
- d. Het bestuur van de Rekenkamer wordt terstond geïnformeerd over de schriftelijke reactie van GS. De secretaris-directeur doet eventueel een voorstel voor een nawoord. Het bestuur van de Rekenkamer stelt het nawoord vast.
- e. De bestuurlijke reactie van GS wordt integraal opgenomen in de bestuurlijke nota, alsmede een eventueel nawoord van de Rekenkamer.

7 – Publiceren eindrapport

- a. Het eindrapport en persbericht worden enkele dagen voor openbaarmaking onder embargo naar PS, GS, pers en indien van toepassing aan instellingen zoals bedoeld in artikel 185 Provinciewet gezonden.
- b. De bestuurlijke nota wordt door de voorzitter van de Rekenkamer via de Commissaris van de Koning, als voorzitter van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten, aangeboden aan PS en GS.
- c. Per onderzoek wordt door de Rekenkamer bepaald hoe over het onderzoek gecommuniceerd wordt. In elk geval geldt dat:
 - Contacten met de media in principe via de voorzitter met ondersteuning van de secretaris-directeur lopen.
 - Externe onderzoekers zich ten aanzien van derden onthouden van uitspraken over bevindingen aangaande het onderwerp van onderzoek door de Rekenkamer.

8 – Bestuurlijk hoor en wederhoor Overijssel

- a. In het kader van bestuurlijk hoor en wederhoor geven GS Overijssel binnen 15 werkdagen - voor behandeling in de commissie - een schriftelijke reactie op het onderzoeksrapport en zenden deze aan PS en de Rekenkamer.
- b. Het bestuur van de Rekenkamer wordt terstond geïnformeerd over de schriftelijke reactie van GS Overijssel. De secretaris-directeur doet eventueel een voorstel voor nawoord. Het bestuur van de Rekenkamer stelt het nawoord vast.

9 – Afhandeling rapport

- a. De Rekenkamer verzorgt voorafgaand aan de behandeling van het rapport een informatiebijeenkomst voor PS.
- b. Het Presidium van de Staten in Overijssel en de Procedurecommissie in Gelderland bepalen -conform hun protocol behandeling onderzoeksrapporten Onderzoeksprotocol Rekenkamer Oost-Nederland- hoe het rapport (met reactie GS en reactie Rekenkamer) verder wordt afgehandeld.
- c. De Rekenkamer is bij de commissiebehandeling aanwezig om in de eerste termijn vragen van de commissie te beantwoorden.
- d. De Rekenkamer volgt de behandeling van het rapport in commissie en PS en gaat na welk besluit PS hierover nemen. PS nemen dit besluit conform hun protocol behandeling onderzoeksrapporten Rekenkamer Oost-Nederland binnen drie maanden na ontvangst van het rapport.

10 – Nazorg

- a. De Rekenkamer evalueert met de contactpersoon (zie art.1e.) en desgewenst andere betrokkenen het onderzoeksproces.
- b. De Rekenkamer vraagt PS om feedback op het onderzoeksrapport en de behandeling ervan.
- c. De Rekenkamer rapporteert in haar jaarverslag of GS al een terugkoppeling over de implementatie van de aanbevelingen heeft gegeven.
- d. Indien de Rekenkamer het noodzakelijk acht, kan zij besluiten om zelf follow up onderzoek uit te voeren. De resultaten daarvan worden in een rapportage opgenomen.

11 – Uitzonderingen

- a. Het bestuur van de Rekenkamer kan besluiten om van de voorgaande onderzoeksprocedures af te wijken. Met name als het gaat om onderzoek dat naar de aard een snellere afronding vergt dan de reguliere Rekenkamer onderzoeken. Te denken valt aan zogenaamde quick scans en brieven aan Provinciale Staten en het college van Gedeputeerde Staten.
- b. Het bestuur van de Rekenkamer kan besluiten om te kiezen voor andere vormen voor het overbrengen van de boodschap dan een nota van bevindingen en een eindrapport. Te denken valt aan een (video)presentatie, een factsheet of een webdossier.
- c. Het bestuur van de Rekenkamer zal voorafgaand aan onderzoeken zoals bedoeld in artikel 11a en de presentatievormen zoals bedoeld in artikel 11b, met de betrokken partijen afstemmen op welke wijze de procedure kan

worden ingevuld. Voorop staat dat een dergelijke procedure de zorgvuldigheid en transparantie waarborgt.